Ч. 213 (13.760). Львів, середа 15. серпня 1934. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Англійська преса про голод на Україні.

„ЖАХЛИВЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ".

„На Україні костиста рука голодової смерти сягає по нові жертви зпоміж селянства, того, що обробляє найбагатші поля, які тільки існують на світі. Селяни засівають поля, але жнива з них збирає совітська влада. В той час, коли большевики чваняться перед світом новими містами — селянство вимирає з голоду..." Так пише „Дейлі Експрес" (з дня 6. ц. м.) у своїй передовій статті.

Про страшний голод на Україні, про невисловлені муки, які переходить селянство України, про міліони жертв, містить льондонський денник „Дейлі Експрес" ряд статтей свого кореспондента, який з небезпекою життя обїхав Україну, поробив десятки знимок та щасливо вернувся до Англії.

„Жахливе становище на Україні — це заголовок статті (6. ц. м.). „Москва загарбала жнива і залишила населення без поживи". Це підзаголовок статті. Подаємо уривки опису голоду на Україні:

„Голодова смерть мандрує Україною та значить мерцями, нуждою і страшними терпіннями вмираючих свій шлях". „Я це бачив... і осьде, словами й образцями хочу розповісти, що я бачив.

„Подають, що за останніх вісімнацяти місяців згинуло на Україні від голоду 6 міліонів селян, в наслідок того, що большевицький уряд забрав від них збіжжа.

„Минулої зими забрали червоноармійці на приказ з Москви стільки збіжжа з урожаю, що селянам не залишилося поживи навіть на прокормлення себе самих і своєї худоби через зиму".

Про свою подорож по Україні пише він так:

„Я постановив покинути офіціяльну прогульку та подивитися власними очима на все. Купив квиток до Білгороду і приїхав туди раннім ранком та заразже вибрався до поблизького колгоспу. На половині дороги стрінув я троє селян з трьома кіньми. Тут дійсно було вже видно голодову смерть.

„Один з селян помер попереднього дня: один кінь саме що згинув, другий лежав, за слабий, щоб удержатися на ногах. Селяни, які залишилися живі, розповідали мені, що ходили до колгоспу, щоб вижебрати трохи соломи для коней та води для себе, але їх відігнано погрожуючи револьверами.

„Вони оповідали далі, що минулого року були зібрали досить зерна, щоб вистало на власні потреби, але червоноармійці забрали більшу частину врожаю.

„Двох селян мали діти, які померли з голоду ще в роках 1932 і 1933. Колгосп біля Білгороду, це табор для примусової праці, де наглядачами є червоноармійці. З набитими крісами стережуть вони посіву, стережуть, коли збіжжа росте, стережуть жнив і зерна. Коли я обходив колгосп, побачив дві селянки, які визбирували зерна пшениці з найбрудніших місць, які собі можна уявити. Тільки на подвірі дозволено їм шукати за зерном. На возі, на пів наповненому сіном побачив я мерця-селянина, який уже там мусів лежати від кількох днів. Робітники казали мені, що він помер з голоду. Помер з голоду за фармі, яка продукує річно сотні тисяч бушлів пшениці!

„Копають гроби для своїх батьків. Я постановив розглянутися по околиці та придивитися як живуть люди. Зайшов до малої хати і застав у ній двоє малих голодних дітей. Старшеньке, дівчинка, сказала мені, що їх батьки померли з голоду. Діти вказали на могилку, яку вони самі висипали і на малий деревляний хрестик, який вони поставили в головах могилки. Діти живуть тим хлібом, яким сусіди з ними поділяться.

„Мені було досить Білгороду...

„...В малому селі біля Харкова зайшов я до хати з земляною доліввкою і лавкою, одиноким меблем у хаті. В кімнаті була дуже худенька дівчина, яких чотирнайцяти літ і її дволітній братчик. Хлопчина сувався по землі, його бідне тіло було так здеформоване браком поживи, що зовсім не нагадувало людської подоби. Мати їх померла з голоду, а хлопчина ніколи не знав ані молока, ані масла, а мясо коштував тільки раз в свому житті..."

Другі статті, з дня 7., 8. ц. м. подають ще страшніші описи і знимки з примираючої голодом України.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Бомба готова до вибуху.

ПАРИЖ, 13. 8. ПАТ. Подорож канцлера Шушніґа до Будапешту, особливо остання заява віцеканцлера Штаремберґа під гаслом: радше Отто ніж Гітлер", а також поїздка б. цісаревої Зити висувають на перший плян справу Габсбургів. „Пті Журналь" пише в тій справі: „Австрійський уряд не має почування небезпеки. Він старається поширити свою популярність і моральну піддержку, щоби створити для кабінету тривкіші основи. У Відні думають, що тепер не можна рахувати виключно на чужу інтервенцію, тому стараються за внутрішне зміцнення, подібне до трансфузії в безнадійних випадках. Одним словом поворот Габсбургів мав би зміцнити незалежність держави. Та ідея робить поступи".

Як довідується римський кореспондент „Фіґера", Зита є дуже порушена сензаційними поголосками в справі реставрації Габсбургів, які появилися в заграничній пресі. Бо ніщо не потверджує тих поголосок, оскільки вони торкаються цісарської родини. Кореспондент додає, що б. цісарева не тратить надії, що доживе дня, коли її син наложить цісарську корону".

„Котідієн" пише: „Слід ствердити, що в теперішній конюнктурі Австрія творить щось якби бомбу, готову до вибуху. Хто її доторкнеться, Гітлер, Отто чи Мусоліні, може спричинити катастрофу".

Маневри совітської фльоти.

МОСКВА, 13. 8. ПАТ. В днях 8. до 11. ц. м. в приявї комісаря війни Ворошилова і команданта совітських морських сил Орлова відбулися на Балтійському морі вправи червоної фльоти, в яких взяли участь фльотилі підводних суден і ескадри гидропланів. Вправи мали на меті співпрацю підводних лодок з лінійними кораблями при відбиванні атак на територіяльні води. Ворошилов висловився з великим признанням про акцію підводних суден, які сповнили своє завдання краще ніж колинебудь.

Чи буде польсько-литовське порозуміння.

Львів, 13. серпня 1934.

Недавно була на цьому місці мова про дипльоматичні заходи довести якогось до такого порозуміння між Польщею і Литвою, яке вможливило би бодай навязати між обома державами неістнуючі нині консулярні і безпосередні почтові взаємини, при чому ми подали історичний нарис визвольної боротьби від 1917 року та розвитку польсько-литовських відносин по нинішній день. Подорож б. премієра Пристора і мін. Мільштайна до Ковна та побут у Варшаві деяких чільних осіб із Литви видавалися заповіддю звороту, який може довести до нової міжнародньої несподіванки. Ми вказували і на ширші мотиви політичної натури, які серед нинішніх обставин казали би не дивуватися, якщо одного гарного дня зайшла на цьому відтинку східньо-европейського фронту засаднича зміна.

Тимчасом прийшли нові факти, які нібн перекреслюють надії, висловлювані польською і чужинецькою пресою. Передусім появився офіціяльний литовський комунікат, який заявляв досить різко, що ніхто з польських діячів, які в останньому часі приїздили до Литви, не переступав меж куртуазійних візит у литовських центральних установах і не робив спроб вести політичну розмову на тему затяжного польсько-литовського конфлікту і шляхів його розвязки. Одночасно той комунікат казав виразно, що така розвязка можлива лише при „звороті" польської політики в справі Вильна, — іншими словами — стверджував дальше тривання спору на тій самій площині.

Але ось майже одночасно „Кур'єр Віленьскі" повідомив, що переговори всетаки ведуться, — не на площині повної ліквідації спору, себто ліквідації причини спору, а щодо поладнання „актуальних" дрібних справ, як відкриття безпосередньої комунікації і наладнання обостороньої охорони інтересів своїх громадян. Згаданий часопис вважав за доцільне підкресли-

ти згори, що не слід сподіватися якихось офіціяльних заяв, бо характер переговорів виключає їх.

Виходилоб, що всетаки за кулісами щось діється. Тимчасом маємо нову несподіванку. Московсько-французька преса розтрубіла, що литовський міністр закордонних справ, будучи недавно у Москві, зголосив згоду Литви приступити до ославленого вже „східнього пакту". Люди здивувались, бо чейже одним з найголосніших аргументів французької преси під адресою Польщі, що той пакт Польщі доконче потрібний, було те, що — мовляв — той пакт ліквідує на практиці литовські претенсії до Вильна. Розгадка загадки прийшла дуже швидко: литовському міністрові заявили у Москві, що не зважаючи на совітсько-польський пакт неагресії Совіти стоять засадничо на становищі прав Литви до Вильна! Ясно, що коли дійсно Літвінов таке заявив Ковнові, то Ковно не має нічого проти того, щоби підписати ще один безвартісний клаптик паперу.

Частина чужинецької преси розглядає ту заяву Літвінова, як нову „поразку" Польщі, як заповідь її ізоляції, втрату користей з пакту неагресії з Совітами і виставлення на ласку Німеччини. Колиж судити по голосах польської преси, то ефект такого делікатного шантажу зовсім протилежний: польська сторона дістала ще один аргумент більше проти „східнього пакту" і проти — вартости совітського „союзника". У містерній дипльоматичній грі, яка нині йде довкола справи „східнього пакту", що став уже гейби престіжевою справою Франції, можливий і такий „трік", що й сама „згода" Литви на „східне Льокарно" під умовою признання її прав до Вильна — не сталася без відома Варшави. Бо важко собі уявити, як можливо булоб у тому самому часі переводити порозуміння з Польщею бодай у малих розмірах, але всетаки перше порозуміння від часу „бунту" ген. Желіговського, і тут же одночасно ставати проти Польщі у такій величезній справі, як франко-польський конфлікт за „східній пакт"...

Так чи інакше — крутіж, яка счинилася довкола тієї нової французько-московської комбінації заточує щораз ширші кола. Щораз яскравіше видно, що вся та комбінація позбавлена якогобудь політичного глузду. Не бачать того лише політики, що зрослись з системою пактоманії і в пактах бачать спасення Европи, хочби й у пактах з найбільшим европейським шкідником.

—o—

Акція д-ра Аменде в Америці.

(Розмова нашого кореспондента.)

Ню Йорк, 1-го серпня 1934.

Важко було поговорити з д-ром Евальдом Аменде зараз після його приїзду до Америки перед шости тижнями. Він рахував час на години, а крім цього він щойно брався до праці в Америці. Про працю в Европі таки не було як розговоритись. Отже треба було чекати пригідної хвилини.

Перед трьома днями вернув він з подорожі по Канаді і мав стрінутись в Ню Йорку з представниками ріжних церковних центральних організацій. Нюйорський українсько-католицький парох, бувший адміністратор діецезії у Злучених Державах, о. П. Понятишин, помагав д-рові Аменде серед католицьких кругів і, серед приготувань до одної стрічі, мені вдалося використати вільний час завдяки о. Понятишинові. Колиб не цей припадок, то мабуть ні одна українська ґазета не малаб автентичного інтерву з нашим приятелем з Европи, бо найближчої суботи д-р Аменде відїздить. А сьогодні середа!

— Не ставте забогато питань нараз — каже д-р Аменде, коли я хотів довідатись усе в одну мить. — Всього одначе не обговоримо.

— То хоч скажіть, яка ціль вашої місії і які успіхи — кажу.

— Добре, але вже слухайте мене і пишіть лише те, що я скажу.

Я згодився і довідався таке:

„Хоч ми у Відні мали дуже точні інформації від наших людей — тобто німців зпад Волги — про катастрофу голоду в Совітах, то все те заперечували совітські дипльомати. Та перші вісти потвердили кореспонденти наших ґазет і ми були переконані, що там жахливе положення. Отсе було причиною органiзації комітету допомоги голодному населенню Совітів під проводом кардинала Інніцера. Цей комітет складається з представників ріжних віроісповідань з ріжних держав.

„Коли ми завважали, що з Відня не можна провадити кампанію згідно з нашим бажанням, треба було вислати когось заграницю, щоб особистим контактом порушив прилюдну опінію. Я, як секретар цього комітету, дістав тримісячну відпустку і виїхав у світ. Насамперед вступив до Льондону і тут найшов дуже симпатичну підтримку зі сторони англіканського архієпископа з Кентрбері, католицького єпископа Льондону та інших релігійних організацій. Після 8-тижневого побуту в Анґлії, я поїхав до Америки. Зі мною приїхав льондонський журналіст, д-р Попоф, що походить з німецько-георгійського роду з Естонії.

„Приїхавши до Америки — як самі знаєте — я подав до преси комунікат, подаючи чисто гуманітарну ціль мого приїзду. Тут навязав я взаємини з центральними органiзаціями ріжних церков і мушу сказати, що я вповні задоволений моєю працею. Я мав розмову з представниками квейкрів у Филядельфії, які дуже заціка вилися голодом на Україні і в Совітах загалом. Я переконаний, що ніхто з ріжнородних церковних провідників не може вже ігнорувати голоду в ріжних частях Совітів.

„Те саме можу сказати і про американську пресу. Я відбув спеціяльну конференцію з представниками преси і всі вони прихильно настроєні до питання, як нести поміч вимираючому з голоду населенню України, Кавказу і Поволжа. Ви знаєте, як „Ню Йорк Таймс" помістив мою першу статтю і як опісля совітський представник Трояновський хотів мене здискредитувати. Колиж я вислав спростування на заміти Трояновського, то редакція льояльно помістила мій лист, а відтак ще написала редакційну статтю, признала правду моїм виводам, а навіть виступила проти інформацій свого власного московського кореспондента. Те саме явище завважив я в Шикаґо, де я мав між ін. розмову з кардиналом Мунделайном. Шикаґівські ґазети помістили льояльно мій комунікат.

„Надсподівано припильно поставилася прилюдна опінія Канади до питання ратунку голодуючих у Совітах. У Вінніпеґу зійшлися представники ріжнородних релігійних організацій і створили центральний комітет для розповсюднення вістей про теперішне положення в Совітах та на Україні зокрема. З огляду на те що тут живе богато німців з колишньої Росії, а ще більше українців, то вся їхня преса стала за цією справою, а також і оба провідні місцеві англійські щоденники, („Фрі Пресс" і „Трибюн"). Цей комітет, під проводом д-ра Джана Макея предсідника „Злучених Церков" береться відразу за

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 4)

Куплена слава.

Оповідання.

VI.

Життя Ґдовського змінилось цілком і стало якесь чудне.

Без сумніву він був письменником і над писанням проводив немало часу, але назверх він мусів відректись від того звання.

Спочатку він ще заходив до редакцій, відвідував часом одного або другого товарища по перу, але незмінні запити: „Що пишете?", „Де працюєте?" — на які він мусів відповідати брехнею, починали мучити його, — одним словом кошмар.

Та й саме відношення його до давніх приятелів почало якось розвязуватись, бож не скріплювали цього відношення спільні зацікавлення і спровола він відійшов від своїх літературних знайомих, а в тайні своєї душі тужив за ними і мучився самотою.

Тільки часом деінебудь за кулісами або при вечері в якоїсь артистки вустрівся в Пупкіном. Один великий щоденник, де працював Пупкін, давав йому добре забезпечення, — він — як театральний критик і фейлетоніст входив у моду і з цього приводу задирав носа.

Ґдовському було неприємно зустрічати його — цього чоловіка на тонких ногах, у картованих штанах і жовтих черевиках, у підскубаному жакеті, з величезним носом, на якому тремтіло пенсне.

А він мов навмисне дратував Ґдовського і постійно в розмовах вставляв фразу: „Ми письменники".

—Ви ґазетний брехун, а не письменник, — сказав якось Ґдовський до Пупкіна, обурений його тоном, але Пупкіна збити з пантелику було нелегко. Він поглянув на Ґдовського, усміхнувся і відповів:

— Права маю ті самі, що й романіст на пенсії.

— Невже?!

— Історія нас розсудить! — поважно сказав Пупкін, а Ґдовський не найшов уже на це відповіді.

Бував ще в нього Чулков, який охоче заходив, але передовсім за те, щоб позичить грошей.

Ґдовський не хотів йому відмовляти, — боявся втратити його і завжди зустрічав його радісно, з жадобою вислухати всі сплітки, що їх Чулков приносив.

Ітереси Ґдовського і Шуґаєва сплелись так тісно, що вони творили немов одно. Ґдовський був письменником і нішо іншого не міг робити, — требаж йому було з чогонебудь жити, а Шуґаєв не відмовляв грошей. А для Шуґаєва стати письменником — це була його одинока мрія в житті, а коли здійснилась ця мрія, він скоріше віддав би ціле своє майно, навіть і життя, ніж мав би відмовитись від цієї славожадної забави. І ні цей, ні той не мали вже сил розірвати ці вузли, мов два співучасники якогось злочину, — мов фальшівник грошей і той, що збував ці фальсифікати.

Між ними часто приходило до сварки. Ґдовський нарікав на те, що втратив імя в літературі і бувало — роздратований лаяв Шуґаєва.

— Ти як діявол. — викрикував він: — купив мою душу.

— Лайся! — добродушно всміхався Шуґаєв. — Тепер душі не мають вартости, а я тобі скільки плачу? Га?

І відійшовши від літературних гуртків, Ґдовський не міг пристати до інших. Він вуб людиною неділовитою, а до таких людей суспільство ставиться якось дивно. Воно безоглядно жадає від чоловіка, щоб він бодай для очей вдавав, що щонебудь робить, бо веробу на городжує суспільство погордою. Влаштуйся хоч у добродійній інституції, — збирай собі колекцію марок, але вдавай, що ти працюєш, що маєш обовязки.

Ґдовський працював. Він писав повісти, романи, оповідання, — не виходив з дому іноді цілими тижнями, але він не міг привчатися до цього і не міг вдавати діловитої людини.

В нього витворилося дивне коло знайомих. Безвусі молодики, що вдавали з себе перемудрих людей ,і старушки, які доконче хотіли ще бути молодими, картярі, шахісти, гулящий Петербурґ, — люди, з якими він говорив, здоровився, не знаючи ні їх приватного життя, ні родини.

Як людина збита зі свого шляху — він терпів і мучився, кидаючись з одної крайности в другу. Бувало, він писав цілими тижнями і нікуди не виходив з дому, а потім знову грав „во всю": за картами, по ресторанах, кабаретах або в жіночому товаристві.

Інколи йому здавалось, що він справді продав душу чортові і тепер гине, не маючи під ногами твердих основ. В такі хвилини він готов був зарізати Шуґаєва — так дуже ненавидів він його тоді. А Чулков не знаючи про те, розпалював його ненависть його оповіданнями.

Через Чулкова більше, ніж через хвастливе патякання самого Шуґаєва, Ґдовський довідувався про його успіхи. Шуґаєв влаштовував величаві бенкети, на які сходились письменники, мистці й артисти. Він вповні порозумів значіння реклями, а репортери не скупили рядків його на славу. Імя його ставало популярним, як імя артистки, а навіть славні письменники висловлювались про нього, як про справжній талант.

— Чудо якесь, — розповідав Чулков — просто дивує всіх. У розмовах зовсім не широких горизонтів, у ділах зразу видко купця, який розуміє, що таке реклама і вміє взятись за діло, а у творах своїх: демократ і наскрізь пересяклий „гіркотою і злобою". Читали його „Безіменного"? Невеличка повість, а ціла трагедія. А вже си...

праці, а в ньому між ін. мають свого представника також жиди. Так само пощастило мені і в східній Канаді. Тут на чолі акції станув голова всіх канадійських французів, кардинал Віляпев з Квебеку, а французькі ґазети, що виходять в Квебеку і Монтрелю, помістили довші звістки про мою місію. — Тут мимохіть треба сказати, що кард. Віляпев ще молодий чоловік і був іменований разом з кард. Ініцером.

„Що я можу бути певним успіхів своєї праці, заключаю з того, що ось тут в Ню Йорку зійшлися на нараду представники всіх головних віроісповідань, і завязали комітет для праці для вияснення положення в Совітах.

„Найближчої суботи виїзджаю до Льондону, де тимчасом відбулася друга конференція представників віроісповідань, і потім вернуся до Відня. З досвіду і помічень, які я зробив в Америці, приходжу до висновку, що віденський комітет вибрав наперед влучну дорогу, коли проголосив, що справа допомоги голодним у Совітах є чисто гуманітарним ділом, яке не повинно стояти в ніякім звязку з політичною діяльністю.

„Загалом мушу сказати ще раз на підставі розмов з міродайними кругами церковними в Америці і Канаді, що небезпеки смерти, в якій находяться люди на рільничих просторах Совітів сьогодні, не вільно нікому більше легковажити. Цікаво знати, що давніший московський кореспондент ґазети „Кріщен Саєнс Монітор" з Бостону, п. Чемберлейн, який давніше не згадував про розміри катастрофи голоду, після свого виїзду з Совітів написав, що яких 5 міліонів людей згинуло від голоду."

Розмова з д-ром Аменде мусіла на тім покінчитися, бо прийшов інший гість, який мав замовлену конференцію.

Від о. Понятишина довідуюся, що на вівторковій конференції представників ріжних віроісповідань, на якій він був також присутній, створено комітет акції під проводом д-ра Аткінсона, голови Федерації для віроісповідань і мира. На цій конференції також рішено, щоб д-р Аткінсон і його організація стала централею праці для вияснення питання допомоги голодним в Совітах.

Семен Демидчук.

Примітка Редакції: Коли ріжні одиниці в культурному світі вживають заходів, щоби допомогти вмираючим із голоду мешканцям Совітів, совітська влада не допускає цієї допомоги до краю: гляди звістку, подану на іншому місці, про заборону, видану супроти харитативної німецької організації „Брати в біді" („Брідер ін Нот"). Зовсім зрозуміло: отже голод є саме одним із „леґальних" засобів правління совітської влади! І тому що голод у Совітах є подією найбільш політичною, як виразник тамошньої політичної системи, боротьба з голодом тоді лише принесе успіхи, коли припиниться протеґування Совітів цілими великодержавами, а ті, що ними нині цицькаються, призадумаються над засобами викорінити найбільше зло світа.

Москва забороняє допомагати голодним.

У Німеччині повстала допомогова організація „Брати в біді" з метою рятувати німців у СССР від голодової смерти. Орґанізація розвинула широку діяльність, а зібрані гроші і харчі пересилала деякий час через „Торґсін" голодним братам. Цю допомогову акцію піддержала ціла німецька преса і тому пожертви зросли вельми. Не було німця, який не переслав би бодай дрібної лепти на рятунок своїх братів від страшної голодової смерти.

Одначе широко закроєна акція гуманної орґанізації „Брати в біді" та німецької преси, яка вдарила на тривогу і висвітлила основно причини голоду в СССР, закликаючи весь культурний світ осудити послідовну політику большевиків винищування голодом мирного населення. Большевицький уряд, який постійно заперечує факт істнування голоду на просторі СССР, заборонив в останньому часі „Торґсінові" приймати грошеві і харчеві посилки від орґанізації „Брати в біді". Одночасно большевицька преса розвела скажену кампанію проти Німеччини. Офіційна телеграфічна аґенція большевиків „ТАСС" заперечила, наче би „Торґсін" або якісь інші совітські торговельні орґанізації та банки заключували з орґанізацією „Брати в біді" якунебудь умову і ніяких грошевих та харчевих посилок від цієї орґанізації не приймали. Далі ТАСС додає, що „Торґсін" робить усі можливі заходи, щоби орґанізація „Брати в біді" не могла пересилати гроші, які вона збирає в Німеччині, до СССР ніякими бічними шляхами. „Ізвестія", большевицький центральний орґан додає від себе до тієї вістки ТАСС-а такий коментар:

„Німецька преса намагається відтягнути увагу населення від власних внутрішніх труднощів у Німеччині і тому почала містити брехливі наклепи і заклики славнозвісної орґанізації

„Брати в біді". Одним словом большевицька преса впевняє, що в Німеччині дійсне пекло, а в СССР рай.

А ті голодні німці, які одержали грошеві посилки з Німеччини, помандрували до совітських вязниць. В їх імені надходять до Німеччини такі характеристичні дописки на посвідках відбору: „Нам роскішно живеться", „Ми не потребуємо ніякої фашистівської допомоги", „За ваших 10 марок я купив собі перфуми, пудру і стяжки", або: „Мамо! Надішли гроші, бо хочу купити собі ровер". Нещасні, які мусіли писати такі дописки, конають по брудних вязницях, жадні скибки хліба. А тут такий глум і наруга: „пудер і перфума".

Дійсно, не знаєш справді, що тут більше: цинічна брехливість Москви, з якою вона заперечує переслання міліонів марок на підтримання голодних німців та населення інших поневолених націй, чи нечувана жорстокість Москви, з якою вона мститься на власних німцях, що вмирають з голоду, за політику німецького уряду супроти СССР. Коли московські можновладці сподіються примусити німецький уряд до капітуляції і Східнього Льокарна, загрожуючи винищити голодом рештки німців у СССР, то вони мабуть дуже помиляються. Але в московській вязниці народів гинуть з голоду не тільки самі німці. Українці поза межами СССР не повинні обмежуватися самими лише протестами проти московських голодоморів в Женеві та поза нею, а розвинути належну протимосковську акцію, бо Москва — це голод і вязниця.

Віднайшли адмірала Бирда.

ЛЬОНДОН, 13. 8. ПАТ. Вчора віднайшли й врятували адмірала Бирда, американського подорожного і підбігунового дослідника. 20. липня одержано від Бирда радіотелеґраму, в якій він просив, щоби його шукали, інакше він згине з виснаги. Двічі роблено в останніх тижнях зусилля віднайти його, але щойно третя спроба вдалася. Вчора група, яка 8. ц. м. вирушила з операційного місця, добилася до хати Бирда, положеної в китовому заливі в околиці бігуна. Бирда, що перебував у тій хаті від 28. березня ц. р. задля метерольоґічних студій, знайшли дуже виснаженого, але в доброму настрою. Ґрупа, зложена з трьох людей, яка добилася до Бирда, відбула свою дорогу крізь ледову пустиню в моторовім тракторі.

—o—

По широкому світі.

— Архикнязь Отто Габсбурґ приїхав з Копенгаґи до Гельсінґсфорсу, звідки вибирається самоходом в подорож по північній Швеції.

— З наказу німецького міністра військових справ ґен. Бльомберґа військові особи, звертаючись особисто до Гітлера, мають говорити „Mein Führer".

— Італійський та австрійський уряд рішили піднести взаїмно свої дипльоматичні станиці до ранґи амбасад.

— Біля Ганноверу арештовано католицького священика, що відмовився дзвонити в дні смерти Гінденбурга.

— Китайська делеґація на найближче засідання Ліґи Націй одержала інструкцію не узнавати держави Манджу-Ко і домагатися нового вибору Китаю до Ради Ліґи.

— У Латвії засудили колишнього міністра скарбу Аннуса за зловживання при закупні большевицького цукру. Суд засудив Аннуса на 3 роки до дому поправи і відобрав громадянські права.

— На місце Папена делеґатом Німеччини для басейну Саари призначив Гітлер Йосифа Біркеля.

— У Берліні підписали торговельний договір з СССР про довіз большевицьких товарів до Німеччини.

— У Берліні кружляють поголоски, що провідники австрійських націонал-соціялістів Габіхт і Фравенфельд арештовані.

—o—

Ґдовський слухав його і ледви стримував свою відразу.

Ах, з якою насолодою він втоптав би в болото Шуґаєва!

Ґдовський не міг не писати. Бувало, він стримував себе, не підходив до стола, але образи починали мучити його, як примари, серце переповнялось чуттям і він уже не міг стримати своїх зоривів, сідав до стола і писав цілими годинами.

А коли написав, мов скупар ховав свій рукопис і тремтів над ним, але час минав, гроші щезали скоро і вкінці він брав рукопис і з проклоном ніс його до Шуґаєва.

— Жери, — говорив він йому з ненавистю і з погордою, але Шуґаєв за останній час вже звик до його поведінки і добродушно сміявся.

— Скільки там?

— Пять аркушів!

І Шуґаєв зараз-же видавав йому чек та додавав:

— Ти тільки пиши, Тимчику, а ми вже будемо старатись за все інше.

Ґдовський блід з люти, але не находив слів, щоб йому відповісти. Шуґаєв казав правду: межи ними заключений договір, а він виповнює умови совісно і точно. Але бувало, що Шуґаєв цілковито задурманений своїми успіхами, забувався до тої міри, що починав нахвалюватись перед Ґдовським. А цього Ґдовському було вже забагато.

— Ти збожеволів, — кричав він: — нахваляйся перед іншими, але передімною не смій називати ні одної річи своєю! Не смій! Все моє! Мої думки! Моя кров!

Шуґаєв лякався його вибухів і старався його втихомирити.

— Залиши! Адже я це так тільки сказав, чого-ж ти лютуєш!

— Не говори так! Досить з тебе, коли ти в моїй неприявності дурачиш і нахвалюєшся, при мені не смій!

Але інколи бували й інші розмови.

Шуґаєв з поважним, насупленим обличчям говорив:

— Всі дивуються, звідки це в мене такі песимістичні погляди. І оправді. В тебе все страшно понуро виходить. Чи не можнаб так щонебуть веселішого? Га?

Ґдовський погірдливо звизав раменами.

— Пошукай собі когось за вищу ціну, — відповідав він насміхаючись: — я пишу так, як умію і як відчуваю.

— Ну, бачиш, ти вже й сердишся. — лякався Шуґаєв: — адже я тільки так... Всі вдоволені.

— І я тільки так...

— Пиши як хочеш, тільки пиши, — втихомиреним тоном говорив спокійно Шуґаєв і витягнувши з кишені записну книжку, починав ділову розмову:

— Оттут є замовлення, які треба виконати і гарно і скоро!...

Він заглядав до книжки і чванливо докидав:

— Розривають попросту. Дай сюди! Дай туди! Біда! Так от: на майбутній рік я обіцяв до „Розмов" повість так на пять аркушів, до „Живого Слова" обовязково роман, а крім того до „Посівів" так на три аркушики. До „Розмов" просили на січень. Щось на сучасні теми. Знаєш, там фабрики...

Ґдовський вибухав:

— Я не на замовлення тобі пишу. Пишу, коли захочу.

— Знаю, друже, але коли вже обіцяно.

— Я не можу ручити...

— Слухай, я платитиму тобі по 500 рублів, по 500! — сказав якось Шуґаєв, коли Ґдовський надто вже збунтувався, аж врешті він відповів прибито:

— Добре, я постараюсь.

І він писав для Шуґаєва, а Шуґаєв друкував і насолоджувався примарою літературної слави.

(Далі буде.)

На порозі нового шкільного року.

Під увагу українським батькам взагалі, а з Покуття зокрема.

МАЛО НАШИХ ДІТЕЙ ІДЕ ДО ШКОЛИ.

Без огляду на чимраз трудніші обставини, напли́в до польських і жидівських середніх і фахових шкіл збільшується постійно. У звязку з тим міністерство освіти передбачило творення двох і трьох відділів І. кляс середніх шкіл нового типу, а також задумує стягати вищі кляси старого типу, щоби творити рівнорядні відділи нових гімназій.

Про такий натовп молоді до українських середніх чи фахових шкіл якось не чувати. Воно правда — підготовка українських дітей, переважно селян і сільської інтеліґенції не приходить так легко, як підготовка польських і жидівських дітей по містах і містечках, де є 6- і 7-клясові школи. Одначе при добрій волі й розумінні для справи, можна ті перепони легко переборoти: можна лати до вищих кляс всенародніх шкіл Рідної Школи вищого типу або просто приватно підготовити дітей до вступних іспитів. І при цій добрій волі вайшлось би кого і кому підготовляти. Та тут — на превеликий жаль — бачимо іншу, глибшу перепону: недоцінювання справи, якесь душевне заломання, наслідком чого можна запримітити неохоту давати дітям дальшу освіту.

Є МІСЦЕ ДЛЯ СВОЇХ МІЖ СВОЇМИ

А чейже ясно як сонце, що такий стан нікому іншому не принесе у наслідках шкоди, як саме українському народові і тим українським дітям, що їх батьки могли б подбати про дальшу для них освіту, а того не зробили. Правда — як тепер справи стоять — на державні посади нема що українцям числити. Але попри це є інші можливости серед міліонового моря українського народу найти умовини праці і бути хосенним для загалу. Можуть чужі вигідно жити між вашим народом і з нашого народу, — можуть і наші діти. Тільки одно треба мати перед очима: В конкуренційній боротьбі за умовини життя виграє — з більшою освітою, проворніший, з ініціятивою. Малоосвічений піде очевидно — на задній плян. Мало того: заходить оправдана небезпека, що історичне колесо розторощить його і він стане зчасом погноєм для чужої культури, служитиме чужим богам.

ЗМІНИ НА ПОКУТТІ.

А тепер хочу декілька слів посвятити Покуттю, де короткий час перебував на вакаціях. З Покуттям вяжеться в нашій уяві Гуцульщина зі своїм Косовом, Жабєм, Космачем, Ворохтою, — Покуття нагадує нам її славну Коломию-непомию і Заболотів і Гвоздець і Снятин...

Колись Покуття перед вело, а українська коломийська гімназія була одна з найкращих і найчисленніших під оглядом фреквенції. Що правда гуцульських дітей було там завсіди дуже мало, білі круки. І хто знає, чи між іншим брак своєї рідної гуцульської інтеліґенції не є причиною, що всілякі галапаси жирували колись і жирують тепер на білому гуцульському тілі так... не без успіху!

Алеж бо тепер і врешті Покуття прихилився доплив до наших середніх шкіл. І це для нас як нації дуже загрозлива справа.

КОЛОМИЙСЬКІ ГІМНАЗІЇ.

Дві прегарно вивінувані українські гімназії в Коломиї державна і приватна. Мужеська державна у власному будинку, що колись числила тисячу учнів, нині заледви поверх 2 сотні. Невжеж Покуття не в силі її вщерть заповнити?

А друга дівоча гімназія Рідної школи займає цілий II. поверх „Народнього Дому". Від часу, коли її першим директором був теперішній візитатор Кураторії Л. Ш. О. ради Галібей, до нині (під директурою проф. Микитюка) гімназія ця має найкращу славу і найкращі умовини розвитку. Кабінети фізикальні, природничі, географічні вивінувані прегарно, дуже багаті бібліотеки учительства й учнів. Всі учительські сили іспитовані. А про висліди навчання най- краще хіба говорить факт, що нпр. при цьогорічній матурі були всі допущені і здали всі. Так то не якбудь, але більшість з відзначенням!! Одним словом завдяки жертвенній праці зовсім віддаповному своєму званню учительського збору, при допомозі дбайливого Батьківського Комітету і Старшини Кружка Рідної Школи, при доброзичливій прихильності Управи „Народнього Дому" — гімназія Рідної Школи в Коломиї стоїть на високому рівні. Хоча від 3 літ фреквенція постепенно збільшується, одначе до переповнення ще далеко. А вона зовсім заслугує на те, щоби її мури не містили всіх, що зголошуються, щоби треба поширювати убікації. І це можна б зробити, якщо зайшла би потреба... При цій нагоді доцільно підкреслити, що Кураторія Л. Ш. О. дозволила на коедукацію в клясах нового типу гімназії Р. Ш. в Коломиї.

ПОКЛИК ДО РОДИН З КОЛОМИЙЩИНИ.

З огляду на те, що умовини удержання й прохарчування дітей у Коломиї розмірно лекші і дешевші ніж по інших містах, комунікація дуже вигідна, повинні батьки з цілого Покуття доконче заповнити обі наші гімназії (державну і приватну Рідної Школи) своїми дітьми. Зокрема цією дорогою звертаю увагу наших діячів і видніших селян на Гуцульщині, щоби й гуцульську молодь (хлопців і дівчат) підготовити і звернути до наших середніх шкіл у Коломиї. Бо велику шкоду та великий національний гріх має той, хто міг порадити, оправити, допомогти, щоби українська талановита дитина пішла до середньої чи фахової школи, а того не зробив!

Ще пару днів часу до початку нового шкільного року, — використаймож цей короткий час якнайінтенсивніше!

Іван Герасимович.

Підозріле інтервю.

БЕРЛІН, 13. 8. ПАТ. Оголошене 10. ц. м. в „Національцайтунг" інтервю з ген. Шенбург-Гартенштайном, делегатом австрійської армії на похорон Гінденбурга, заскочило австрійські кола. Австрійське посольство в Берліні заперечило рішучо докладність цього інтервю. Ген. Гартенштайн, який находиться в подорожі по Німеччині, заявив, що є обурений перекрученням змісту його розмови, оголошеної як інтервю. Він не розмовляв взагалі на політичні теми, а говорив тільки про військові традиції й спогади. Як зачувати, австрійське посольство задумує витягнути з цього дальші консеквенції дипльоматичним шляхом.

Зпоза океану.

СЛАВЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ В АМЕРИЦІ.

Цього місяця появився у Ню Йорку піврічний журнал в англійській мові, п. н. „Славія", як „піврічний огляд присвячений життю і культурі народів, що походять з краю славян: чехословаків, поляків, югославян, сербів, хорватів і словінців, росіян, українців і болгар" — як сказано на окладинці. Як редактор підписаний Б. Н. Мілосевич, передплата 1 дол. на рік, поодиноке число 50 ц., адреса ч. 466 Вест 23-та вул. в Ню Йорку. В першому числі, що отсе появилося є такі статті: Проф. Клеренс Маннінг: „Велика славянська родина"; Йосип Ганц: „Чехословацький дух упродовж століть"; Приятель Польщі: „Роля Польщі в мистецтві й цивілізації"; Ф. Солвікар: „При перегляді югославянської літератури"; Давид Бурлюк: „Російські письменники й всесвітня література"; Н. Н.: „Романтика української іміграції"; д-р Віктор Вофек: „Цікава історія славянської іміграції в Клівленді"; Віліям Шванда: „Великий крок уперед"; Мечислав Мархлевський: „Подорож через Польщу"; Обсерватоор: „Соколи й боротьба за кращий лад", також: „Огляд з Югославії, Чохословаччини і т. п." і „Посеред славян в Америці".

Статті кожної групи емігрантів написані земляками тих груп, отже не повинно би бути незнання у справах поодиноких національностей. В статті д-ра Мархлевського нема нічого обрaзливого для українців, а всеж дивно звучить речення, що в Польщі „є також коло 5 міліонів російських католиків або уніятів". У статті про славян у Філядельфії багато симпатичних заміток про українців, такcамо в огляді життя славян в Ню Йорку й околиці. Тут нас вражає те, що хор при греко-католицькій церкві Пред. Діви називається „Карпато-Російський Хор", хоч він зложений з підкарпатських та галицьких українців, яких видко на образку, поміщеному в журналі. Зате приємно вражає нас „Архипенко, як творець „Архипінтури" і про нього сказано, що це один з найбільших славянських артистів, український маляр і різьбар". Книжка має багато образків і має на меті зазнайомити американсько-англійський світ зі славянським рухом в Америці. Обіймає 96 сторінок друку великої 8-ки. (У. П.)

ЗА ВІДНОВУ ІДЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Українсько-католицька парохія св. Юрія в Ню Йорку студіює поважно ознаки занепаду українського населення і громадського життя в Ню Йорку. Ширші збори комітету і запрошених гостей у понеділок 30. липня, під проводом о. П. Понятишина, вислухали заміток громадян і прийшли до висновку, що нюйорська українська громада мусить вжити всіх засобів, щоб рятувати своє істнування. Найважнійшим засобом до цього є поширити ідею української народньої школи і тому треба звернути увагу цілого громадянства на цю справу. Мають бути скликані окремі збори громадян у справі поширення шкільного діла, а головно масового вписy дітей. Збори відбудуться в пятницю 10-го серпня в год. 8 ввечір у церковній галі св. Юрія при 7-мій вулиці. (У. П.)

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ СЕМИНАР В КАНАДІ.

Часопис „Українські Вісти", з Едмонтон, Альберта, Канада, повідомляє з епископської канцелярії у Вінніпегу, що Преосвящений Василій робить приготування для оснування малої й великої української католицької семинарії в Канаді.

НЕДУГА ПРЕОСВЯЩЕНОГО ВАСИЛІЯ В КАНАДІ.

Преосвящений Василій Ладика занедужав був важко на рожу на лиці підчас візитації в Дофин. Там мусів пролежати у шпиталі 9 днів, а подужавши вернувся до Виннипеґу. З дорученя лікарів Преосвящений мусить дома ще лежати.

Катастрофи на східно-китайській залізниці.

ХАРБІН, ПАТ. На засіданні адміністраційної ради східно-китайської залізниці директор Рудий склав звіт про напади на поїзди і катастрофи на східно-китайській залізниці.

Від 1. січня до 6. серпня ц. р. було 16 катастроф внаслідок знищення залізничої лінії; 91 нападів на залізничі стації, 116 службовиків схоплено, 36 убито, а 102-ох поранено. Знищено 21 паротягів і 207 вагонів. Тому дир. Рудий домагався збільшення сторожі, щоби забезпечити життя і майно службовиків та уможливити правильний рух на залізниці.

ПЕРЕМОГА НАД КИТАЙСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ

ШАНҐГАЙ, ПАТ. Між урядовими військами і відділами китайських большевицьких банд дійшло до завзятих боїв у провінції Фу-Кієн. При помочи літаків урядових військ обкидали большевицькі відділи, які втікають.

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

VII

ОБОВЯЗКИ ПОКУПЦЯ.

Покупець обовязаний відобрати річ до означеного речинця, бо в протилежному випадку небезпека спадає на нього. Покупець має заплатити устійнену договором ціну купна, бо продавець має право задержати річ. Коли продану річ надсилає продавець з іншої місцевости, покупець платить ціну купна щойно, коли огляне надіслану річ. З хвилиною, коли дістав закуплену річ або має змогу користуватися набутим правом, обовязаний платити законні відсотки від договірної ціни купна. Відсотки має платити теж тоді, коли ціну купна на основі договору має платити пізніше.

Кодекс знає теж продажу на пробу, з правом відкупу і правом первокупна

ПРОДАЖА НА ПРОБУ.

Продажа на пробу буває тоді, коли покупець купує річ, але під умовиною, що її наперед випробує себто переконається чи вона добра. Тому має право відступити від купна в точно означеному речинці, коли йому річ не подобається. Коли підчас купна не означено речинця, тоді продавець може визначити покупцеві відповідний речинець. Коли покупець затримає собі річ або до означеного речинця не повідомить продавця, що куплену річ звертає, тоді договір купна є заключений невідклично (стаття 339).

ПРАВО ВІДКУПУ.

Право відкупу буває тоді, коли підчас продажі продавець заявляє згоду відкупити від покупця ту саму річ до точно означеного речинця. Закон каже, що продавець може відкупити річ до пять років; коли би в договорі продавець з покупцем устійнили довший речинець, то всеж таки на основі закону скорочується його до пять років і тільки в тому часі продавець може відкупити продану річ. Продавець мусить звернути покупцеві таку саму кількість грошей, яку дістав при продажі. Крім того обовязаний звернути покупцеві конечні і пожиточні витрати. Коли покупець продав уже річ або її обтяжив, хоча знав про бажання продавця відкупити цю річ, тоді мусить заплатити відшкодування. Продавець має право відкупити продану річ навіть від третіх осіб, коли вони знали про застережене право відкупу, або це право було записане в грунтовій книзі. Права відкупу не може продавець перенести на своїх наслідників або відступити їх особі третій (статті 340—344).

ПРАВО ПЕРВОКУПНА.

Продажа з правом первокупна буває тоді, коли продавець вимовляє собі відкупити від покупця продану річ по такій ціні, яку дають покупцеві треті особи. Таким чином покупець може відпродати закуплену річ особі третій під умовиною, що продавець не відкупить тієї річи. Покупець обовязаний повідомити продавця пр зміст договору продажі з третьою особою. Тоді продавець мусить до тижня від дня повідомлення відкупити рухому річ, а до одного місяця нерухомість, хіба що погодився відкупити в коротшому речинці. Коли покупець продав уже річ третій особі і не повідомив продавця, або подав зміст договору продажі з третьою особою незгідний з правдою, тоді продавець може домагатися від нього відшкодування. Продавець може відкупити продану річ навіть від третьої особи, коли вона знала, що продавцеві прислугувало право первокупна до тієї річи. Цього права первокупна не може продавець передати своїм наслідникам (статті 345—351).

КУПНО-ПРОДАЖА НА СПЛАТИ.

Новий торговельний кодекс, який обовязує від 1. липня ц. р., нормує в статтях 555—567 договір купна-продажі на сплати. В щоденному житті господарська скрута накинула всім людям цей рід торговлі і тепер купна-продажі відбуваються майже виключно на сплати. Основні постанови торговельного закону такі:

Продавець продає рухомі речі за ціну, яку покупець сплачує. Продавець віддає продану річ покупцеві в користування, хоча ціна купна ще не заплачена і хочби навіть застеріг собі право власности. Коли продавець дістав від покупця векслі на покриття або забезпечення ціни купна, то постанова торговельного закону про сплату ціни купна сплатами обовязують далі. Продавець відповідає покупцеві за фізичні і правні хиби проданої річи на сплати. Від тієї відповідальности не може продавець звільнитися ані її обмежити, хочби навіть покупець зрікся її в договорі. Ніякий договір не може відобрати права вимагати відшкодування або доходити своїх претенсій, коли продана річ має фізичні або правні недостачі.

СПЛАЧУВАННЯ ЦІНИ.

Продавець може домагатися негайної заплати решти ціни купна на випадок не заплачення в означеному речинці поодиноких сплат тільки тоді, коли **при купні покупець згодився на це і договір купна з тією згодою списано на письмі.** Одначе продавець може скористати з того права себто вимагати негайної заплати решти ціни купна тільки під двома умовинами:

1) коли покупець не заплатив в означеному речинці бодай двох сплат і коли 2) сума обох тих сплат перевищає одну пяту ціни купна.

РОЗВЯЗАННЯ ДОГОВОРУ.

Продавець може теж відступити від договору продажі на сплати, але: 1) **покупець мусить залягати з двома ратами: 2) сума обох сплат мусить бути більша ніж одна пята ціни купна і 3) продавець взивав до заплати залеглих сплат, визначивши додатковий речинець і загрозив, що на випадок не заплати відступить від договору.**

В щоденному житті виглядає так: У крамниці блаватних товарів купець продає добродійці матерії за 100 зол., платних у 10-ох сплатах по 10 зол. місячно. Добродійка годиться на сплату ціни по 10 зол. місячно. Одначе минає три місяці і добродійка не платить ні сотика. Тоді купець мусить візвати добродійку заплатити собі сплати разом, визначити її додатковий речинець і загрозити, що коли не заплатить всіх трьох сплат одночасно, тоді він зрікається дальшої сплати і домагається звороту матерії. Коли купець дістав першу сплату 10 зол., а пізніше добродійка не заплатила двох чергових рат, хоча підписала договір купна, тоді він може домагатися негайної заплати решти ціни купна судовим процесом.

СПЛАЧЕНІ СПЛАТАМИ ГРОШІ НЕ ПРОПАДАЮТЬ.

Всякі застереження в договорі, що покупець тратить право до вплачених сплат, коли не заплатить решти ціни купна, є неважні.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 15. СЕРПНЯ 1934.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Лист зі столиці на провінцію.

Львів, 13. серпня 1934.

Сиділо нас учора за столом чотирьох: лікар, адвокат, інжинір, журналіст: майже загальні збори культурного товариства. Після довшої дискусії всі погодилися, що добре було би завести на вакації у пресі прилюдні загальні привіти для приятелів і знайомих, такі як завели недавно з нагоди Великодних свят. „Бажаємо Вам якнайкращих вакацій...“ десять адрес і один підпис, або одна адреса з десятьма підписами. Як хто любить листівки з краєвидами, можна би додавати ілюстрацію.

Без настрою писати важко, а коли прийде настрій, чи не жаль витрачати його на таку Сизифову працю, як перелив чорнила на папір крапля за краплею?

— Нема то як поетам! — зідхав один завсідний побратим з практичної професії. — Напише котюга раз на кілька місяців вірш з освідчинами і має спокій.

— Нема то як буржуям! — поправляв його другий — виїде такий на літо за кордон і навіть з вікна вагону не плюне...

Але що має робити — погодились ми всі — скромний, тихий львовянин, який дістає з провінції листівки: „Що чувати? пишіть що!“ Ще коли така листівка приходить на вакації з якоїсь гарної гірської закутини або знад моря, така злість бере тебе, що маєш охоту вирізати клаптик газетної хроніки зперед року і післати її з дописою: „Читайте“.

Обіцяв я приятелям виручати їх і списати кілька спільних вражінь і думок. Ані за марку платити не треба, ані за місце в газеті, і без настрою обійдеться: професійна робота.

Отже:

Погода. Можна витримати, коли нема громів. Метеорольогічні прогнози обіцують безхмарне небо з легко змінною тенденцією. Небезпека повені у Львові минула.

Безробіття. На недостачу праці жалуватися не можемо. Відробляємо за тих, що виїхали. Лікарі пацієнтів не мають, бо хорі виїхали лікуватися. В двокатурі застій; цивільні і карні процеси щойно підготовляються у мертвім сезоні. Інжинїри роблять поміри на прогульках і підшукують пригожого терену.

Спорт. Наша перемиська дружина „Сян“ виграла проти самбірської „Корони“. Наші ідеольоги фізичного відродження, вірять у силу виспортованих ніг, ще вагаються, чи не післати би „Сяну“ до Вімбльдону.

Кіна — огіркові; нагадують „мізерію“. Інтеліґентній людині соромно туди ходити. Нпр. на сім програм за останній тиждень тільки в одному варт було перечекати перерву і ще раз оглянути фільму.

„Чібі“ мабуть Ви бачили? Йде досі третій місять. Можна ходити і кілька разів. Це єдина тепер у Львові **kleine entzückende Frau.** (До речі, хоч малолітня, вдруге вийшла цими днями заміж). Бували випадки, що директори і домовласники приходили до редакції прохати безплатної карти, щоби нарешті подивитися, що це таке за мадярське слово.

Загальнокультурні справи. Підготовляємо Всеукраїнський Національний Конґрес. Проєкт резолюцій майже устійнений: виправляємо ще текст, у порозумінні з В. Приходьком, ультимативних домагань до великих держав світу, щоб дали нам те, що нам історично і ґеоґрафічно належиться. Єдиний клопіт: як зорґанізувати всіх тих, що не прийдуть на Конґрес, коли до них не доходять ні книжки ні часописи?

Література і мистецтво. Письменники підготовляють рукописи, малярі образи і підмальовують деякі церкви, жінки ладять сукні на осінній сезон. У жіночій моді такі новини: черевики з того самого матеріялу, що сукня: мають ту прикмету, що не витримують довше, як сукня: один, півтора сезону. Панчохи „Реліятекс“ льондонського винаходу виключають можливість, щоби очка переленілися. Нові шалі (Сххіпарелі) нагадують гаремові серпанки, закривають уста і підбородок. Наплічники поміщують фляковики з перфумою; торбинки мають маґнетичні замки — це не помагає проти злодіїв, але намаґнетизовує особу.

По широкому світі. Читайте часописи зперед 1914. року.

Львів. Львів має дуже гарну околицю. Дуже приємне в ній те, що на проходах за містом надибуєш на вакаціях дуже мало знайомих; а навіть вони якось дискретно сторонять від нас. Дешеві поїзди до Славського і до Заліщик мають одну хибу: не звертають грошей на випадок непогоди в дорозі.

Так собі у нас. Люди нічого не пишуть, де, як і на чиї гроші живуть. Рукописи, що пролежали в редакціях місяцями і роками, добуваємо наверх, наче футра в літі і дивимось, чи нема в них занадто багато дір, щоби людям на очі показати. На обличчях тих, що вертаються зі села, видно відпочинок. Деякі не чули нічого про смерть Гінденбурґа, Дольфуса, Бабія, ані про повінь і є про що з ними поґуторити.

Дома. Робимо порядки: купили нафталіни, терпентини, „фліту“ і не приймаємо нікого.

Ще поетичне закінчення.

Страшенне приємно мучитися на вакаціях у великому місті і мріяти про далекі моря, тінисті гори, золотисті пляжі. Коли почуваєш себе покривдженою жертвою долі це пожвавлює апетит, змінцює сон, розбуджує вражливість.

З ніжним зворушенням думаємо про вас усіх, наші близькі, якто і ви мучитеся призбируючи сили до цілорічної праці спортом, сном, харчем і цілющою нудьгою. Приємно подумати, що вернетеся з новими вражіннями, новою шкірою, може навіть новою орієнтацією на Схід або Захід.

Цілуємо вас і бажаємо, чого сами собі бажаєте

Ваші

(йдуть підписи і печатка.)

П. С. За грішми не пишіть, бо весь капітал зі Львова вивезли ті, що потребують лікування.

Одним словом усі договірні постанови, менше корисні для покупця, ніж постанови згаданих статтей закону, є неважні. Таким чином замісць некорисних умовин договору продавець може виконати корисніші постанови закону і договір купна на сплати буде важний, хочби навіть продавець був дуже невдоволений з такого ненадійного ходу справи. Словом новий закон береже покупців перед лихвою і визиском продавців.

ВІДШКОДУВАННЯ

Коли покупець не платить сплат і внаслідок того продавець відбирає продану річ, може він домагатися винагороди за знищення, або ушкодження річи.

*

Постанови цього закону не відносяться до продажі на сплати цінних паперів. Крім того не обовязують при всіх тих договорах купна-продажі, де ціна купна перевищує 15.000 зол.

Як большевики показують чужинцям свій „рай“.

(УП) Швайцарська газета „Ное Цірхер Цайтунг“ з 8. ц. м. приносить короткий зміст скарги московського поета Ілії Еренбурга до уряду про те, як в Совітах обдурюють чужинців. Европейці приїздять до Совітів, щоб оглянути новостворений рай. Ними опікується державна організація „Інтуріст“. Хто лише приїде до них, все попаде під опікунчі крила цієї організації, яка дбає за те, щоб чужинець виніс з Совітів враження, що нібито нема ніґде кращого раю, як там. Задля того влаштовується спеціяльні гостинниці, влаштовується забави, балі, продається найдобірніші страви і т. п., а закривається перед чужинцем все те, що могло б зробити на його недобре враження. Чужинець не бачить довгої черги перед крамницями з хлібом. Не везуть його й до Нижного Новгороду в робітничі квартали, де сотнями цілими душаться робітники в малих кімнатах, де човозбудовані робітничі касарні відразу розпадаються і виглядають богато гірше від найнужденіщих кватир старого типу і де люде на стаціях днями вичікують, щоб дістати карту їзди, а урядники поводяться з ними як з худобою. Сам Еренбург живе в якомусь готелі, де навіть часом і чаю не можна дістати. Одного разу він пережив таке, що готель його прибрано квітами і веліпери повдягалися в нові одяги. Показалось, що все це були спеціяльні люде з Інтуріста та що туди мала заїхати якась чужинецька прогулька.

Так виглядає в дійсности совітський рай. Це вже великий поступ, коли дозволяють горожанам скаржитись на такі відносини. Про голод на Україні й Еренбург нічого не згадує. А там контраст між дійсністю та „патьомкінськими селами“ ще більший, як денебудь в Московщині.

Новий японсько-совіт. конфлікт на Д. Сход'.

(УП) Крім питання східно-китайської залізниці, про яку вже довший час ведуться балачки між москалями й японцями, виринуло тепер на світло денне нове питання японських нафтових концесій в північній частині півострова Сахаліну. Це питання має свою історію, яка може найкраще виявляє методи московської роботи на Далекому Сході, тож її треба згадати.

Після закінчення світової війни японці обсадили були своїм військом Уссурійський край. Після розбиття армії Колчака на Сибірі большевицький наступ спинивсь був на границях японської обсади. Вони не поважились наступати на японців, хоча мали щось коло 300 тисяч війська, а в японців були лише дві дивізії та коло 20 тисяч недобитків білоґвардійців. Аж під натиском Америки й Англії японці звільнили цю країну, віддаючи її в руки большевиків. В міжчасі большевицькі банди, зложені в більшости з каторжників, робили своє. Вони рішили очистити Далекий Схід від буржуазії, проводячи московські гасла в життя, і вирізали в місті Миколаєві на Далекому Сході 5.000 японців, мирних громадян того міста. Не щадили навіть дітей при тому. Японці в заміну за те обсадили були півостров Сахалін як запоруку за те, що большевики виплатять родинам пошкодованих японців відповідне відшкодування. Москалі такого відшкодування виплатити не хотіли, а японці зновуж таки під примусом Америки мусіли звільнити й обсаджений північний Сахалін, бо полудневий і так до них належав ще з часів миру в Портсмуті. Зробили вони це під тою умовиною, що большевики признали їм в тій частині півострова нафтові концесії. А японцям треба було нафти, бо їхні нафтові джерела на островах не були буде видатні.

Від 1926. р. японці звично розбудували одержані на протяг 10 літ концесії. Вони довели добування нафти до 300 тисяч тон річно, а у скорому часі сподіються довести до 1 міліона тон. В цьому випадку вони булиб зовсім забезпечені нафтою для фльоти і унезалежнилисяб від нафтового імпорту на випадок війни.

Концесія кінчиться 1936. року. Большевики відкинули пропозицію японців продовжити концесії. Одначе всякому ясно, що японці, які вложили туди свої капітали і до деякої міри унезалежнились від імпорту нафти для фльоти, не так легко здадуть ті позиції. Між обома партнерами починають на цю тему серіозні балачки. Москалі не хотять поступитись ані на крок, але всі здають собі справу, що це є лише їхній маневр, зроблений на експорт для пропаґандивних цілей. В дійсності в них нема тепер охоти зачіпатись з японцями і вони підуть не лише на всі можливі уступки, коли японці почнуть балакати серіознійше арґументами попертими гирлами гармат та дулами скорострілів.

З московського „раю“.

(УП) Московський терор на Україні дійшов до того, що селяни часами навіть не розбираються йдучи спати, а навпаки надягають на себе все, що мають доброго. Ніхто не знає дня і години своєї долі, залежної від московських чекістів, коли кого заберуть на працю, як кажеться там, на Соловках чи на Далекій Півночі. Тому кожний мусить бути готовий на те, особливо ті, що непевно себе почувають поблизу якогонебудь жидка-чекіста. З правила так буває, що беруть „на працю“ на півночі або нічю або просто від праці. Не дають нічого взяти зі собою, бо клунок в руці такого нещасливця може стати зброєю проти чекістського конвою. Люди лягаючи спати, надягнувши на себе по кілька сорочок, якщо вони ще в кого є, та з чоботами або лаптями на ногах. Особливо жінки, яких також висилають на північ, дбають за те, щоб запастись одягом і це їм легше приходиться, бо їх не так строго обшукують, як чоловіків. А тепер потребується на півночі багато робучої людської сили при вирубуванні лісів чи копанні каналів, тож усі потяги на північ йдуть все переповнені засланцями з України або з Кавказу.

Московська еміґрантська преса доносить, що в Дніпропетровській області ведеться на вільному ринку живий торг новим хлібом, хоч це суворо законом заборонено. Міліція про все це знає, але мовчить, бо боїться помсти селянства. Не помагають і накази московських прокураторів. Місцеві судові власти і начальники міліції на все дивляться крізь пальці і лише про фірму дають накази міліціонерам слідкувати за торговлею хлібом. Навіть замітки в пресі про це не помагають. А таких заміток дуже багато і пишуть їх аґенти ГПУ, що тепер звуться робкори чи селькори. За такі доноси карається їх смертю, де лише це можна зробити.

Весною цього року задумали були московські бюрократи поставити на належну висоту харчування колгоспників. Пущено машину в рух. Списано всюди, скільки ложок та „котьолків“ треба, а для покращання харчу рішено зорганізувати спеціяльні куховарські курси. На Україні мали вишколити 56 тисяч кухарів, а на Кавказі коло 10 тисяч. Тимчасом колгоспникам ані не снилось записуватися на ті курси, бо вони знали, що причина голоду полягає не в лихому варенні, а в тому, що нема що варити. Колгоспники були тої думки, що краще для них будуть варити їхні жінки, як дипльомовані кухарі, лише коби було що варити. Замісць курсів вони домагались збільшення пайку хліба та знесення протекційного харчування московських зайдів-пролетарів з міст, яким все дається більші пайки хліба, хоч вони нічого не роблять, а українських селян держиться при роботі на голодному пайку.

Окремий карний закон для України.

Всеукраїнський Центральний Виконний Комітет і Рада Народніх Комісарів УСРР рішили доповнити кримінальний кодекс УСРР в такій редакції: За зраду батьківщини, тобто за дії, вчинені громадянами Союзу РСР на шкоду военної сили Союзу РСР, його державній независимости або недоторканости його території, якто шпиґунство, видання военної або державної таємниці, перехід на сторону ворога, втеча або перелет за кордон — вищий захід соціяльної оборони: розстріл з конфіскатою всього майна, а при облегчуючих обставинах: позбавлення волі на десять років з конфіскатою всього майна. За ті самі злочини, заподіяні військовими службовцями — вищий захід соціяльної оборони: розстріл з конфіскатою всього майна. В разі утечі чи перелету за кордон военнослужбовця — до повнолітних членів його родини, як що вони чим небудь сприяли готованій або заподіяній зраді, або хочаб знали про неї, але не довели про це до відома влади, застосовується позбавлення волі на час від пяти до десяти років з конфіскатою всього майна. До всіх інших повнолітніх членів родини зрадника, що жили спільно з ним або були на його удержанні до моменту заподіяння злочину прикладається позбавлення виборчих прав та заслання до віддалених районів Сибіру на пять років. За неповідомлення військовослужбовцем про готовану або заподіяну зраду — позбавлення волі на десять років. За неповідомлення іншими громадянами: позбавлення волі на час не менший як шість місяців.

—o—

Совітська авіяція.

(УП) Англієць Джон Ґрієрсон написав недавно книгу про совітську авіяцію. Сам він облетів майже весь Совітський Союз на літаку, тож мало хто ще більше знає обставини. Пише він, що совітська авіяція велика числом і летуни добре вишколені, але в них замало ініціятиви. Слабим пунктом є моторобудування і механіка. Москалі копіюють досить добре чужі моделі моторів, але самі зробити нічого не можуть. Також слабо представляється ремонт. То про военну авіяцію. Цивільна авіяція існує в Совітах лише на папері. Літаки літають неправильно і пасажирів не перевозять. Їздять ними деколи лише службовці. Почта потягами йде скорше, як літаками. Найкраще вдаються большевикам підробки моторів типу „Юпітера“.

—o—

Москва ратується перед голодом.

(УП) Американська пресова аґентура „Юнайтед Прес“ повідомляє з Москви, що там значно зменшились вигляди на добрі жнива. У звязку з тим виринула у Москві журба, як прохарчувати московський пролетаріят по містах цілого Союзу, на якому опирається вся власть Совітів. Московський уряд рішив побільшити в урожайних частинах Союзу хлібозаготовку, себто говорячи на зрозумілій мові, віддачу селянством хліба Москві. Всі приватні господарства мусять дати на 50 прц. більше, як колгоспи. Якщо ли минулого року ця надвишка виносила лише 5 прц. Також рішено завести розпорядок з січня цього року про те, що участки землі засіяні понад плян селянами, не входять в рахунок здачі хліба. Тепер і з тих участків треба здавати хліб. Розпорядок такий видано в січні тому, щоби селян заохотити сіяти більше збіжжя з власних запасів, які в кого були, з надією, що збір можна буде задержати увесь для себе. Безперечно, що цей розпорядок про звищення хлібозаготовку відібється в першу черту на Україні, якій через хлібозаготовки вже від довшого часу бракує хліба. Одначе Москва не журиться тим, що буде їсти українське селянство. Її цікавить лише, щоби вдержати при життї московський пролетаріят по містах.

Бомбові атентати в Гавані.

ГАВАНА, 13. 8. ПАТ. Перші роковини революції обходили тут в неділю. Застрайкували службовці трамваїв і автобусів. Доконано низку бомбових атентатів. Одна бомба вибухла в клюбі націоналістів, ранячи тяжко дві жінки. Щоби заманіфестувати свої симпатії до страйкарів, робітники зорганізували великий похід.

—o—

Самоходова катастрофа.

Смерть сина еспанського короля.

ЛЬОНДОН, 13. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що четвертий син колишнього еспанського короля Альфонса XIII. помер вчера в Австрії внаслідок самоходової катастрофи. Кн. Гонцальо враз зі сестрою Беатріче виїхав самоходом на прогульку до Каринтії. Самоходом кермувала княжна. По дорозі у Крумпендорф хотіла минути иншого наколесника і тому нагло приспішила їзду. Самохід скрутив на бік і вдарив до муру. Раненого князя відвезли на клініку, де він підчас операції помер.

ПАРИЖ, 13. 8. ПАТ. Колишня еспанська королева Вікторія, яка перебуває у Франції, на вістку про смерть сина віїхала поспішним поїздом до Австрії.

НОВИНКИ

— **Додаткові вписи** до держ. шевської школи в Коломиї відбудуться від 13. до 18. серпня ц. р. від год. 1—12 передпол. і 3—5 попол. при вул. Алея Вольносьці ч. 32. Кандидат мусить мати 14 років і скінчену 4 кл. народньої школи. До вписку треба зголоситися з батьком або опікуном і предложити: 1) метрику уродин або відпис, 2) шкільні свідоцтва, 3) свідоцтво щіплення віспи і заплатити вписове. Кандидатам з подальших околиць близших інформацій подає дирекція листами.

— **Невже нафта подешевіє?** Урядові чинники у Варшаві переговорюють з представниками нафтового промислу, натискаючи на них, щоб обнизили ціни нафти. Надіються осягнути знижку на 20 проц.

— **Населення Стрия.** З обчислень по кінець червня ц. р. Стрий має 32.096 мешканців. На основі релігії діляться вони на 11.242 римо-католиків, 11.269 жидів, 8.786 греко-католиків, 772 евангеликів і 27 православних.

— **Львівська хроніка.** Арештовано 33-літню Гелену Рогойську, урядничку скарбової палати, за те, що вимантювали від легковірних людей гроші, обіцюючи їм виробити посади. — На вул. Яківській військовий мотоцикль переїхав 6-літню дівчинку, яку в тяжкому стані відставлено до шпиталю. — В ресторані Кольонського при вул. св. Софії застрілився 26-літній поручник резерви Вацлав Тепфер після телефонічної розмови з якоюсь жінкою. — Поліція перевела в цілому місті загальну нагінку на підозрілих людей, причому придержала кількасот осіб, з яких більшу часть арештувала. — При вул. Коперника повісився купець Юрій Ананієв з причини непорозумінь з жінкою. — При вул. Баденіх окрадено мешкання професора політехніки Сухарда, забираючи гардеробу й дорогоцінності. Злодіїв арештувала поліція і вкрадені річи відобрала.

— **Покинені діти.** На протязі цього року поліційні органи у Варшаві доставили до міського захисту для дітей 370 немовлят, найдених на вулиці, в сінях, кльозетах, на смітниках і т. д. Переведені доходження ствердили, що покидають дітей найчастіше нешлюбні матери або опущені самітні жінки.

— **Мексиканська ідилля.** Перед кількома днями банда із 100 людей напала на мексиканське містечко Віста Гермоза. У пообідній порі, коли всі спочивали, окружили вони містечко, підпалили його з усіх сторін та розпочала обстріл із скорострілів. Згинуло 53 мешканців і згоріло 60 домів. Доконавши свого „діла“ банда вернулася в гори. Думають, що злочинці, це члени відомої „партії соціяльної оборони“.

— **Пригода в цирку.** Останньої суботи в одним із цирків міста. Байон повстав при виході страшний натовп. Одна пані, яку стиснула юрба, обурена цим вдарила якусь дитину в лице. На це батько дитини добув револьвер і почав стріляти. Від його куль згинуло двоє людей. Обурена юрба хотіла вражливого батька злінчувати, і ледви поліції вдалося його врятувати і відпровадити до вязниці.

— **Третій, найдешевший сезон в Черчі.** Від 15. ц. м. починається третій сезон, по знижених цінах, у Черчі. Кошти удержання в тому сезоні мінімальні. Ціни купелів найдешевші. Тому і найбідніші можуть користати тепер з нагоди, тимбільше, що погода заповідається від 15. ц. м. — прегарна.

— **Краєва хроніка.** В Золотому Потоці, пов. Бучач стверджено 40 випадків червінки, з того два смертні. — В Угнові над рікою Соловією найшли 23-літнього Влад. Голінського, вбитого трьома револьверовими кулями. — В Потоці, пов. Бережани до мешкання мельничка Германа Гольдберга добувся в ночі крізь вікно замаскований бандит і під загрозою револьвера приневолив його видати кількасот золотих, після чого втік. — Під особовий потяг, що їхав з Калуша до Станиславова кинувся з невідомої причини 48-літній Онуфрій Доренчук із Загіря. — Під Грибовичами, пов. Львів наїхав на Івана Бориса автобус, що їхав з Жовкви до Львова і тяжко його потовк. — В Олехівку, пов. Сокаль, знайшли в лісі біля залізничого шляху тіло якоїсь жінки, яку хтось убив і закопав у піску.

— **Регабілітують розстріляного.** Перед кількома днями відбулася в бретанськім містечку Мелiоне свято регабілітації розстріляного у світовій війні жовніра Франсуа Льоран. Льорана засудили за шпіонажу, але тепер показалося, що він був невинний. З цієї регабілітації розстріляному нічого, але принаймеше його память і честь його рідні очищені від страшного закиду.

— **За голя — ножем.** У столиці Югославії, Білгороді притрапився злочин, що показує до чого може довести пристрасть у спорті. 16-літній Мія Єбавий грав із товаришами копаного мяча. Мія був воротарем і не оборонив одного голя. На цім тлі повстала сварка, в якій Мія Єбавий пробив одного товариша ножем. Раненого перевезли до шпиталя, де він помер.

— **Боротьба страйкарів із страйколомами.** У Ліоні на місце страйкарів працюють араби, спроваджені урядом. Коли перед кількома днями страйколоми йшли до фабрики, робітники приняли їх лайкою. Повстала сварка, зі сварки бійка. Коли робітники почали на арабів натискати, ті добули револьвери і двох противників застрілили. Страйкарі також добули зброї і на вулиці виязалася стрілянина. Остаточно перемогли краще озброєні і зручніші араби.

— **Грім у церкві.** В часі бурі над влодавським повітом, в селі Волі Угрицькій ударив грім у дерево, з якого перескочив на церкву і влетів крізь вікно до середини. В церкві було повно людей, з яких дві особи грім убив на місці, а 30 поразив. Настав страшенний переполох, який на щастя скінчився без дальших жертв.

— **З життя нового Київа.** Пляново-архитектурна секція виладжує загальну схему нового Київа. Всі урядові будинки будуть уміщені в центрі міста. Передбачується будови тунелів. Трамваєвий рух на вул. Воровського (Хрещатик) і Леніна (Фундукліївська) буде припинений. Від 1. серпня урухомлено 9 нових автобусових ліній. На Звіринці або біля Володимирського базару побудують крематорію.

— **Згинули в експльозії.** В однім домі в Каїрі дісталася іскра до бочки бензини. Повстала страшна експльозія, у наслідок якої згинуло 12 осіб.

— **Ріжні вістки.** За липень число безробітних в Англії зросло на 33. 674; від минулого року скількість безробітних зменшилася на 316.000. — Біля Калькути група мусулман, яких 150 осіб, напала на поліційну варту; трьох поліційних ранили. — Підчас пожежі в Каїро згоріло живцем 12 осіб, у цьому 7 дітей. — Британський уряд рішив зробити летунську базу на Бермутських островах. — Голова льондонської поліції льорд Тренчард переходить до міністерства повітреплавства. — Уряд Спол. Держав хоче збільшити регулярну армію з 118.000 на 165.000. — В околицях міста Бурж зударилося авто одного паризького інжиніра з залізницею; в авті побіч власника сиділа його жінка й тесть. Всі троє згинули на місці. — 5 мільйонам мешканцям провінції Гунес загрожує голодова смерть. Ціни на збіжжа осягнули висоту небувалу від десятиліть. В цілій країні запанувала повна анархія. — У сімох фабриках алюмінію в Америці вибухнув страйк. Із 15.000 робітників страйкує 12.000. Власники годяться на переговори. — З нагоди приїзду 25 большевицьких спортовців 1500 паризьких комуністів пробувало зорганізувати на двірці демонстрацію. Поліція розігнала демонстрантів гумовими палицями.

Еміґраційні справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

З днем 11. вересня ц. р. входить у життя новий бразилійський декрет, який уводить деякі зміни в приписах для еміґрантів:

1) всі еміґранти мусять мати спеціяльні „карти візвання“. Таксамо поодинокі еміґранти і цілі родини. Такі карти можна дістати від еміґраційних товариств або від приватних власників.

Отже тепер, нехай уже ніхто без карти візвання до Бразилії не вибирається, а всі, що мають афідавіт, навіть такі, що їм раз відмовили візи, повинні негайно післати візвання до Еміґраційного Синдикату, щоби перевірити і ствердити, чи дістануть візу.

У СПРАВІ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ ВІЗИ.

Хто їде до Франції через Бельгію, мусить робити заходи за бельґійською транзитовою візою, яку можна дістати виключно у Варшаві.

ТІ, ЩО МАЮТЬ ПОІМЕННІ ВІЗВАННЯ З ФРАНЦІЇ.

Під цю пору можуть дістати французькі візи лиш жінки, наречені, діти до 15 років батьки і теші понад 55 років.

Всякі інформації можна дістати: „Еміґраційний дім“, Львів, Вишневецьких 4.

З кіна.

Кіно „Паляс“: „При зачинених дверях“.

Чеська фільма зі славним Лямачем, що має дар зображувати типи неповоротних і несміливих достойників: раз ґімназійного вчителя, раз свіжоспеченого адвоката. Той адвокат, що багато женитися і не бачив іще ні клієнта ні подружної спальні, прекомічна фіґура своєю безрадністю. Сцена передпошлюбної ночі фільмового актора нагадує деякі сцени Льореля і Гарді для яких ціна меблів і зеркал у приступі гніву не грає ніякої ролі. Дуже дотепна вигадка з новопатентованими подружними ліжками, що можуть шезати автоматично. Партнерка Лямача — Германова повна темпераменту. Комедія подобається публиці.

Кіно „Атлянтік“: „Карієра Анни Карвер“.

Тема досить цікава: як молодий, енергійний мужчина оженившися з молодою гарною жінкою починає почувати себе пригніченим тому, що його жінка робить несподівано велику кавієру як адвокат. Він своїми скромними заробітками не може покривати коштів вигідного, широкого життя, яке веде на кошти своєї жінки. Остаточно доходить до того, що як інжинір волів заробляти більші гроші у підрядному кабареті. Є у фільмі кілька добрих психольоґічних моментів. Артистка Рей дуже симпатична. Фільма пересічна, але цікава.

Із судової салі.

Нездорові відносини.

В селі Межиброди коло Сянока є дві читальні „Качковського“ і „Просвіти“. Читальня „Просвіти“ міститься в хаті селянина Павла Мазура.

З того моменту, як Павло Мазур дав приміщення читальні „Просвіта“ в своїй хаті, розпочали члени читальні „Качковського“ дику нагінку на нього і відгрожувалися йому побиттям, вибиттям шиб і т. п.

Врешті одного дня поліція зробила ревізію на стриху хати Мазура і знайшла схований у стрісі австрійський кріс. — За те засудив його окружний карний суд у Сяноці в дні 31. січня ц. р. на два місяці безоглядної вязниці. — Слуханий як свідок командант станиці у Мриглоді Микола Ґржибальський зізнав, що до староства в Сяноці прийшло анонімове донесення, що в Мазура є схований кріс і одночасно в анонімі подано дуже докладно де і в якім місці кріс схований. Далі зізнав, що між членами читальні „Качковського“ і „Просвіти“ істнує безоглядна ворожнеча, а головно проти Мазура. Суд не дав віри обороні підсудного, що йому хтось підсунув кріс і засудив його. Оборонець д-р Ванчицький, адвокат у Сяноці вніс від того засуду апеляцію, в наслідок якої відбулася тепер апеляційна розправа у Львові.

По дуже докладно переведеній апеляційній розправі, видав судя Шуліславський **уневинняючий** присуд. Обвинувачував прокуратор Єлевський, боронив адвокат **д-р Лев Ганкевич.**

—o—

СПОРТ.

І. КРАЄВИЙ БІГ НАКОЛЕСНИКІВ на 100 км.

Львів — Яворів — ЛЬВІВ

І. Краєві наколесні змагання, що відбулися на тій трасі стояли під знаком непередбачених перешкод. В Яворові, де уладжений був півметок стрінула змагунів доволі немила несподіванка. Поліція придержала кількох змагунів і аж по списанні протоколі у поліційнім комісаріяті випустила їх на волю. — У звязку з тим треба було півметок перенести перед Яворів так, що одні змагуни їхали аж до середини міста, другі завертали вже зпід Яворова. Тимсамим і визначення місця є дуже сумнівне, всеж таки час, що його осягнув на тій трасі **Бучківський** зі Сокола IV. 3 г 26 м. є дуже добрий, крапщий від часу осягненого на тій трасі польськими наколесниками. Другий на мету приїхав **Наконечний** (Тризуб) та якого не записали на півметку. Третій приїхав **Тузин** (Чорноморці) четвертий **Гнатушка** У. С. К. (Станиславів). Гнатушка який до півметку їхав увесь час із Бучківським був би незвичайно грізним суперником для цього останнього, якби не те, що мав у дорозі два поважні дефекти.

На загальну кількість 12. біг покінчило з належних причин тільки шістьох. Між іншими не скінчив біг Шутка (Чорн.) який приїхав до Яворова третій. Дуже добре було би, щоби наколесницький Субреферат повторив цей біг або урядив його на іншій трасі і в іншому осередку.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

Кути: Пробій (Городенка) — Сокіл 4 : 3 (2 : 1).

Перемишль: Репр. Перемишль — Провінція 7 : 1 (4 : 1).

Змагання за мистецтво Львівщини між Тризубом і Чорноморцями та Дніпром і III. Соколом не відбулися. Не відбулися теж у Комарні змагання Хуртовина IV. Сокіл, тому що IV. Сокіл відступив від дальших розгривок за першенство.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони“.
14. VIII. „Товаріщ“.
15. VIII. „Королева кіна“.
16. VIII. „Детектив“.
17. VIII. „Залізна Острога“.

Зі Заболотова іде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 13. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла“ премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори“.
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер“.
ВАНДА: „Дівчина з гір“ і „Рінальдо Рінальдіні“.
КАСІНО: „Жінки в його житті“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль бідних діжечок“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя“ і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода“ і Фліп та Флап.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу“.
ПАН: „Пригода на Лідо“ і „Радіостанція В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях“.
ПАСАЖ: „Манджурія горить“ і ревія.
РА: „Спів, цілунок, дівчина“.
СВІТ: „Двійняк“ і „Жінка з Монте Карльо“.
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання“, ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта“ і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив“.
УТІХА: „Підводне човно ч. 14 затонуло“ і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 14. серпня 1934.

Відень (506,8) 18·00 Фортепян, 19·30 Оперова музика, **Прага** (470,·) 15·15 Концерт, 20·10 Спів, **Копенгаген** (255,1) 22·15 Симфонічний концерт, **Талін** (410,4) 21·10 Естонський вечір, **Лягті** (1807) 18·40 Легка музика, 19·35 Скрипкі, **Париж** (1649) 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (1875) 21·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 IX. Симфонія Бетовена, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт солістів, **Мінхен** (405,5) 12·00 Концерт, **Осльо** (1154) 17·00 Популярний концерт, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт, **Мілано** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Середа, 15. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симфонічний концерт, 23·25 Музична комедія, **Прага** (470,2) 7·00, 11·00 Концерт, 21·00 Концерт при участи А. Сарі, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбург** (349,2) 18·30—19·30 Оперетки, 20·30—22·00 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 21·00 Радіоконцерт, **Гамбург** (331,9) Популярний концерт, **Мінхен** (405,4) 7·25 Легка музика, 14·20 Концерт солістів, **Бреслав** (315,8) 21·00 Симфонічний концерт, **Осльо** (1154) 20·45 Симфонічний концерт, **Букарешт** (365) 19·05 Радіооркестра, **Стокгольм** (416,1) 20·00 Концерт віденського тріа, **Мілано** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 14. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Популярна музика, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Скрипка П. К. О., 17·15 Легка музика 18·00 Венеція над Брдою. 18·15 Фортепян, 18·45 Бубнище, 19·00 Всячина, 19·15 Віолінчеля, 19·40 Популярна музика, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Чвертьгодина літератури 20·12 „Найгарніша з жінок“ оперетка, 21·15 Нелюбні діти, 22·30 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

Середа, 15. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти. 12·05 Симфонічна орхестра, 13·00 Музичний фейлєтон, 13·10 Легка музика, 13·45 Мандрівка по краю, 14·00 Сальоновий концерт, 15·00 Цьогорічний збір збіжа, 15·15 Польські пісні, 15·45 Судівництво на власні потреби. 16·00 Популярний концерт, 16·30 Легка музика, 17·00 Клепарів, 17·1· Польська музика, 18·00 Доброволець на війні, 18·15 Трансмісія з Вильна, 18·45 Вибух війни, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Призабуті польські пісні, 19·40 Спів, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлєтон, 20·12 Легка музика, 20·30—21·15 Концерт польської орхестри, 21·15 Вечірний денник, 21·25 Легка музика, 22·00 Спортові вісти, 22·15 Принагідна авдиція, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·15 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·62, Париж 34·89 і 1/2, Берлін 207·30, Ціріх 172·74, Амстердам 358·15, Прага 21·97, Мілано 45·43, Нюйорк кабель 5·21 7/8, Нюйорк чеки 5·21 3/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 13. серпня п. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·65 - 2·70 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 14. серпня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Глованького 23):

Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·95 зол.
Кури	I класа „	0·80 „
„	II „ „	0·60 „

Тенденція спокійна.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII до Снятина, потім Заболотів.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

Реколекції для духовенства відбудуться заходами Тов. св. Андрея під проводом духовника семинарії о. сов. Стефана Рудя в будинку дух. Семинарії, при вул. Коперника 36 у Львові в днях 10—14. вересня 1934. Перша наука в понеділок в год. 18. Удержання за весь час 15 зол. (о. парохи) — 12 зол. (о. сотрудники). Подушку і покривало треба зі собою привезти. Зголошення приймає голова Тов. св. Андрея о. Юліян Дзерович Львів, вул. Содова ч. 1. 118 3—3

Подяка.

Високоповажаному Докторові Миронові Лисякові (в Городку Яг.) за вмілe, совісне і скоре виліченя мене з тяжкої недуги складаю свою найщирішу подяку. **Петра Паламарчукова.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЕМЕРИТОВІ винайму покій, кухню, город, Сколе, гори. Йосифович, Хітар, п. Лавочне. 136 2—4

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 6—7

СТАНЦІЯ для учениць або учнів. Опіка фортепян, Пильникарська 10. **Шавалюкова** (к. церкви св. Миколая). 144 1—5

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКУ МАШИНУ до писання, майже нову, продам за 280 зол. Зголошення до Адміністрації під „Оказія“. 155 1—1

СТАНЦІЯ для ПАННОЧОК-УЧЕНИЦЬ при урядничій родині. Дбайлива опіка, спокій і поміч у науці запевнена. Фортепян дома. Дім у городі. Вул. Личаківська 21, пов. I. двері шесті. Ольга Горошко. 151 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р.

однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Сташіца ч. 9/II.** 108 1—5

ДЕШЕВО ПРОДАМ

модерну горіхову **Їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий ґарнітур,** критий сап'яном і багато інших гарних мебів

„САЛЬОН ШТУКИ“

вул. Клементини Танської (напроти Готелю Жоржа). 72 8-8

ЗА БЕЗЦІН

товари літні, шовкові і вовняні — у

Галицькім Маґазині Новостей Галицька ч. 15

Для прикладу кілька цін:

Перкаль	0·55	Вовна „шкоцька“	1·65	Сирий шовк	1·20
Вояліна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Попеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Всип рожев. 90 шир.	0·90
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до праня	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконко жін.	3·—	Пошевки мереж.	2·—
Шантунґ-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з вант.	2·—
Пті-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	[illegible]
Пті-рен Пріма	2·65	Мадаполям 80 шир.	0·85	Капи	[illegible]
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	[illegible]
Маркізета швайц.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники купел.	[illegible]
Креп-Сатен	1·70	Перкаліна кольор.	0·65	Стирки корчин.	[illegible]
Креп-Монголь в дес.	2·80	Дилка на подшт.	0·65	Серветки	[illegible]
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін.	[illegible]
Креп-Жоржет	2·50	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару **даром** білети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО й АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0·35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 450·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.